

MATI IN GOSPODINJA

LETO 1931 — STEVILKA 5.

Današnja mladina

Ni dolgo tega, kar mi je pismonoša prinesel precejšen zavitek z nenavadno pošiljateljijo: debelo prosvetno knjigo z modernim romanom. Zraven je bilo pismo, naj vendar pregledam, kakšna duševna hrana se nudi mladim dekletom. Mati, ki je našla to knjigo med hčerinimi knjigami, je bila v dvomu, da bi bila ta knjiga primerna za hčerko.

Seveda ni kazalo drugega kot knjigo prečitati. In kakšna je bila vsebina? V velikem mestu H. živi mlado dekle, ki je prodajalka v veliki trgovini. Ljubezniva deklica, ki kaj drži na modo, pripravna in marljiva prodajalka. Z materjo stanujeta v predmestju v prav prijaznem stanovanju.

Prigodi se pa, da se kompanjon tvrdke poroči s poslovodkinjo. To je mlado prodajalko vrglo z ravnotežja: če se je starejša gospodična lahko tako dobro poročila, zakaj se ne bi ona, ki je mlada in gotovo lepša kakor pa ona. Saj ima vendar šef tvrdke doraslega sina, ki je zelo vljuden napram nji. Prav gotovo mu ni tuja in zdi se ji, da se ji bo zdaj zdaj približal.

To se je tudi zgodilo in pričela se je kometna igrača, kmalu je ljubezen kar s plamenom gorela in z njo je prišlo vse drugo, kar je bilo treba s prisego večne zvestobe zapečatiti: poročil jo bo vsem oviram na kljub, zlasti še svojemu očetu, ki bi tega nikoli ne dovolil.

Mati mlade prodajalke je vsa ponosna na svojo hčer; saj jo prihaja šefov sin sam z vozom iskat na izpre-

hod in jo zopet pripelje nazaj — seveda vse brez očetove vednosti. In končno, seveda — je nesreča tu in škandal nezogiben. Mladi častilec ji pove, da mora po očetovi želji za več let v inozemstvo, da pa ji bo ostal zvest vedno in večno. Po nekaterih takih zatrjevanjih pa tudi dopisovanje povsem preneha.

Prodajalko so odpustili iz službe, otrok, ki se je rodil, je kmalu po rojstvu umrl, mlada mati išče službe drugje, postane pevka v zloglasni kavarni in se izgublja in končno izgubi. S tem se povest konča.

Kakšen odgovor naj dam zaskrbljeni materi? Najprimernejši se mi je zdel nasvet, naj mati s hčerjo porazgovori vsebino te povesti, naj se skupno prepričata, kaj hoče povedati, zlasti pa, da skupno slišita obtožbo, ki jo vrže v obraz današnji mladini in nič manj — staršem današnje mladine.

To je roman, kakor ga v današnjih časih doživljamo vsak dan v prav tej ali podobni obliki, v teh slojih, pa tudi že celo zunaj mesta na kmetih.

Mnogotere naših mater so zrastle v preprostih kmetijskih razmerah, ki so bile v času njihove mladosti vse drugačne, kot pa so danes, mnogo trše in resnejše namreč. Vsa ta zunanja politura, ta eleganca, ki se dandanes košati v življenju — ne samo v mestu, ampak tudi že na deželi — jim je bila tuja. In danes? Preslepljena in v hčer zaljubljena mati s ponosom in veseljem gleda svojo hčer, ki se oblači po novi modi, ki se je navzela, Bog ve kje, čudnega obnašanja in govorjenja. Kar občuduje jo in zdi se ji za kakega visokega gospoda prav primerna. In če

so druge imele tako srečo, zakaj bi je njena hči ne imela?

In temu površnemu, razvajanemu otroku se tako prijetno zdi materino občudovanje! Pa se res ozira »samo za kakim boljšim«, kakor ga vsaka ne more imeti. — Saj so pa tudi današnja dekleta tako površno vzgojena, da nobeni stvari ne pogledajo do dna. Prav nič ne pomislijo, da mlad 19—20 leten fant v strasti razvnete in podane obljube in zaklinjanja večne zvestobe niti držati ne more, ker ni samostojen, ker so razmere povsem drugačne, kakor si jih razgreta fantazija predstavlja, ker mu njegov poklic, njegovo delo to onemogoča. Mladi človek, ki ni bil vzgojen k plemeniti samozataji, ampak le za zadovoljevanje vsakršne strasti, ne zna razložiti, kaj je prava ljubezen, kaj le strast in čutnost ter pozabi, da prava ljubezen zahteva tudi premagovanje in žrtve. Kaj-ne, taka ljubezen, ki ni nič drugega, kakor presilni, zadovoljitve iščoč nagon, se prav nič ne razlikuje od one ljubezni, ki jo ima mačka do kanarčka v kletki; če je pri mački moralni nagon, je tam pač spolni nagon, ki ne išče drugega kot zadovoljitve prav tako slepo, kakor pri živali.

Če se vsemu temu pridružijo še zunanje ovire, tedaj se mladi človek spomni, da ne bo kos dani besedi. Takrat pa, ob uri streznjenja, se skrije sam vase in se odtegne prej tako vsakdanjemu občevanju in sestajanju, prepusti nesrečno in razočarano bitje sami sebi in vsej nesreči, ki ji je zaradi njega nastala. In ko si poišče še zaveznika, ki ga izreže iz vseh neprilik, celo od dolžnosti plačevanja alimentov, tedaj je to tista dvojna morala, ki je podla že sama po sebi, a še bolj med kristjani in ki ji moramo vsi napovedati boj.

Zelo važna dolžnost staršev je, da vzgajajo svoje otroke v tistih razmerah in za tiste razmere, v katerih so. Da ne nosijo nosa previsoko, da se ne morejo uresničiti in se bodo nekega dne gotovo izjalovile. Zato ni prav nič odveč, če mati svoji hčeri svetuje

opreznost zlasti tam, kjer se začne zanjo kdo zanimati, ki je družabno višje kot ona. Saj vemo, da si taki ne delajo vesti, če zapuste dekle v sramoti.

Pribiti pa moramo, da je sramota velika sramota, kako malo cenijo današnji moški žensko čast. Zdi se, kakor da niso nikoli imeli matere ali sestre. Seveda pa tega dejstva ne smemo samo ugotoviti, ampak tudi vsi in vse skrbeti, da se izboljša. V prvi vrsti je to naloga naših mater, ki naj svoje sinove vzgajajo k plemeniti močnatosti in moški odgovornosti ter v spoštovanju do ženske časti. Dalje je prav tako važna naloga naših očetov, da se prav resno zavzamejo za vzgojo svojih sinov in si ne prikrivajo važnosti te naloge zlasti v današnjih časih.

Če pomislimo, da prihajajo otroci v vseh težavah, dokler so še majhni, k materi in k očetu in tudi dobe pomoč. V teh težavah pa naj stoje sami in osamljeni? In starši niti ne vidijo, da otrok potrebuje besedo pouka, pobude, tolažbe, pomirjenja, pa naj mu te besede ne privoščijo?

V prejšnjih časih, ko so naši sinovi in hčere ostajali na domu, ko so bili obvarovani pred marsikaterimi zablodami, pač ni bilo treba imeti skrbi zanje. Danes pa, ko morajo že zgodaj z doma za kruhom in je življenje zunaj doma vse kaj drugega kot varno, je pač treba, da so jim starši tudi v tem času vodniki in svetovalci. Nujno je treba, da porazgovore z njimi velika in resna življenjska vprašanja ter jim pokažejo pot, ki vodi kvišku, če ne morebiti k razkošni življenjski sreči, pa vsaj k tihi in veseli vršitvi stanovskih dolžnosti.

ga Polno zaposleni duh je najboljše zaščitno sredstvo proti bolezni. Kdor nima določenega poklica, ima zmeraj dosti časa za strah, da ga bo napadla prav takrat razsajajoča bolezen. A čigar možgani so izpolnjeni z delom, tega odporna sila ni oslabljena od strahu pred smrtjo.

Prehranjevanje po novih načelih

Vedno pogostejše se oglašajo po vsem svetu znanstveniki in zdravniki z dokazi, da se naša tako imenovana kulturna hrana v splošnem ne sklada s potrebami in naravnimi zahtevami našega organizma. Vedno očitneje se kaže na premnogi pojavi, da kultura človeka vedno bolj in bolj oddaljuje od prirodnega življenja — torej tudi od prirodnega prehranjevanja. Ze izbira živil samih je zlasti v meščanskih in premožnejših slojih pogrešna. Še mnogo bolj v nasprotju z naravo pa je priprava in predelava živil, preden jih dobimo na mizo.

Vsi novodobni znanstveniki, ki se pečajo z raziskavanjem živil in živoslovci, ki proučavajo življenske pojave v človeškem životu in z njimi vred tudi mnogi zdravniki, so si edini v tem, da je dandanašnji običajni način prehranjevanja za človeški organizem neprikladen, večkrat naravnost škodljiv, ker preveč uvaža živalska živila in skoro vsa živila najsi bodo tega ali onega izvora, s kuhanjem in dušenjem pokvari. Dokazano je namreč, da živila med dolgotrajnim razgrevanjem izgube prevažne prirodne sile in snovi, ki jih je v njih nakopičila solnčna svetloba, ki je vir vsega življenja. Prav te sile in snovi so pa za zdravo in tvorilno življenje tako neogibno potrebne, da brez njih ni zdravja in dolgega življenja.

Nova načela, po katerih bi bilo preurediti našo prehrano, da bi se izognili vsem slabim posledicam napačne prehrane, bi se dala strniti v tele pglavitne točke:

1. Najčistejša in najpopolnejša živila za človeka so rastlinska živila, zlasti sadje vseh plemen, domače in tuje, ter vsa zelenjad, ki raste na vrtu in na polju. Le v rastlinah se nahajajo skrivne sile (vitamini), ki mogočno pospešujejo zdrav in čvrst razvoj našega organizma, njegovo čudovito žilavost in vztrajnost ter odpornost proti neugodnim zunanjim vplivom, zlasti proti nalezljivim boleznim. Le v rastlinah se nahajajo

rudninske soli, ki so istotako neogibno potrebne za razvoj in obstoj organizma. Le rastline so polne solnčnih sil, ki si jih organizem lahko osvoji in uporabi.

2. Te sile in snovi se pa nahajajo samo v svežih, presnih (sirovih) tako rekoč v živih rastlinah. Čim dlje pa jih kuhamo ali kakorkoli obdelavamo z vročino, tembolj izgubljajo omenjene sile. Rudninske soli pa izlužimo iz njih in ako zavržemo še vodo, v kateri so se kuhale, nam ostane mrtva, prazna slama, ki jo potem z raznimi dodatki in začimbami naredimo sicer užitno toda je brez redilne vrednosti.

3. Nepoučena splošnost navadno misli, da je meso najbolj tečna in najbolj zdrava hrana. To je pa usodna zmota. Resnica je pa, da je meso izmed vseh živil najslabejše živilo, ki ne daje v resnici nobene moči, nasprotno pa obilna mesna hrana organizem obremenjuje z raznimi snovmi, ki zastajajo v človeku in mu polagoma izpodkopavajo zdravje. Prav tisto lahko trdimo o jajcih, o siru, o belem kruhu, o belem sladkorju, o kavi, čaju, o čokoladi in vseh raznovrstnih sladkarijah. Sloveč zdravnik pravi, da še tako izbrana in dobro pripravljena mesna hrana ne more nobenega oslabiljenega telesa ojačiti in pokrepčati, nobene bolezni ozdraviti; more pa vsak ustroj sčasoma izpodkopati in posredno povzročiti marsikatero bolezen.

Iz novodobne naravne prehrane so izključene vse ostre dišave (poper, paprika). Uporabo soli je skrajšati do skrajnosti (največ 5 gramov na dan in osebo). Istotako je nadomestiti škodljivo očetno esenco z rastlinskimi kislinami (citrona). Tudi alkoholnih pijač se je dosledno ogibati. Priporočeni so pa vsi naravni sadni in grozdni sokovi. X.

ga Ko pometaš, spravi majhne otroke po možnosti v prostor, kjer se ne kadi.

Zrcala, steklene slike itd. osnažiš najboljše s takozvanim svilenim papirjem, katerega namočiš v špirit.

Na kaj pazimo pri pripravljanju u siróve hrane

Siróva hrana, ki naj bi jo uživali nekaj vsak dan brez izjeme, sestoji po večini iz zelenjadi in sadja in je neprecenljive važnosti za naše zdravje. Od nje pa imamo vso korist le, če jo znamo pravilno pripraviti. Pri pripravljanju siróve ali presne hrane je namreč potrebno mnogo več pazljivosti, skrbnosti in natančnosti nego pa pri pripravljanju kuhanih jedil. Če se na to ne oziramo dovolj, tedaj nam je taka hrana lahko v škodo, namesto da bi nam koristila.

Predvsem velja pri izbiri presne hrane pravilo, da vzamemo zanjo samo najboljše, svežo zelenjado in sadje. Slabe, ovele, nagnite, objedene, črvice ali kakorkoli pokvarjene robe ne dajemo nekuhanne na mizo. Izbiramo svežo, čvrsto in zdravo zelenjado, ter lepo namizno sadje brez napak. Pa to še ni vse! Ta skrbno izbrana živila je treba pred uporabo še zelo natančno očistiti, na kar gospodinje včasih pozabijo. Večina živil je več ali manj onesnažena od zemlje, gnojnice, pa tudi od umazanih rok in podobnega ter polna bakterij. Če zelenjado ali sadje skuhamo, se te snovi pri kuhanju uničijo. Pri siróvi hrani pa jih je treba odstraniti s temeljitim čiščenjem in pranjem.

Začnimo s solato in ostalo zelenjado, ki jo uživamo siróvo. Pri tej odstranimo najprvo vse, kar je ovelega, nagnitega ali že pretrdega (olese-nelega). Nato denemo tako otrebljeno zelenjado za nekaj časa v slano vodo in jo potem še skrbno (pri solati listič za lističem) operemo v tekoči vodi ali pa vsaj v veliki skledi vode. V slani vodi naj se namaka posebno vso tisto zelenjado, v kateri so lahko črvi, gliste in druga golazen. Tako je n. pr. zelje, karfijola, solata itd. Potem, ko smo vzeli to zelenjado iz slane vode jo moramo seveda splakniti v več čistih vodah, da odstranimo iz nje sol. Za pranje zelenjadi vzemimo čim večjo skledo, ki naj bo polna vode, tako da je zelenjado narahlo v njej. Najbolje je uporabljati za to vedno eno in isto po-

sodo, ki je ne uporabljamo za kaj drugega. Ko mislimo, da je zelenjado zadosti oprana jo pustimo še par minut v vodi, ter jo končno prav previdno pobereemo iz nje. Na ta način ostane vsa nesnaga, ki se je med tem časom vsedla, na dnu in jo z vodo vred odlijemo. Z vodo torej pri pranju zelenjadi nikakor ne smemo štediti. Popolnoma napačno je tudi, če samo odcedimo vodo in nalijemo nanjo drugo, namesto da bi vzeli zelenjado iz posode, ter odlili nesnago z vodo vred.

Sadje, ki ga mislimo jesti neolupljenega, moramo mokro zbrisati ali še bolje umiti. Če sadni brez napak (črvjedine), tedaj mu taka mesta izrežemo. Zelenjado in sadje, ki ga pa lupimo ni potrebno tako skrbno umivati. Notranjost sadja je namreč popolnoma čista, brez nesnage in brez bakterij. Jagodičasto sadje, ki raste divje (borovnice, gozdne jagode, robidnice) je v splošnem malo onesnaženo. Preden ga uživamo ga le poškrbijemo s curkom vode ali ga za kratek čas potopimo v vodo. Več previdnosti pa zahteva pripravljanje malin in vrtnih jagod. S tem, da jih operemo v vodi, dostikrat to sadje še ni zanesljivo čisto; nekateri trdijo, da se uničijo vse škodljive klice na jagodah, če jih namakamo dobre pol ure v rdečem vinu (ki ga pozneje lahko dalje porabimo).

Kdor bi se pa navzlic tej skrbni pripravi siróvih živil bal, da bi mu škodovala, naj pomni tole: Če sesekljano, ali na drug način zdrobljeno in pripravljeno zelenjado ali sadje lahko pokapamo s citronovim sokom; organske kisline v citróni uničijo namreč gotovo še morebitne preostale nevarne bolezenske klice.

S. H.

Zzdr. Hugon Turk:

Kokošja kuga

Dočim ogroža perutninska kolera vso našo domačo perutnino in tudi ptiče, ki jih imamo v kletkah, ter celo v prosti naravi živeče krilate, se kokošja kuga prikazuje navadno med kokšmi in purami, izjemoma med gosmi. In to je dostikrat edina razlika med perutninsko kolero in kokošjo kugo, ker potek

obeh bolezni je silno podoben; za perutninsko kolero je značilna predvsem krvava driska, sicer se pa mora razlika dognati večinoma le pod drobno-gledom (mikroskopom). — Pri perutninski kolero so nam dobro znani povzročitelji bolezni — bakterije, pri kokošji kugi pa jih do danes še niso dozrli, zato govorimo le o strupu (»virus«-u), ki povzroča belezen, slično kot pri steklini.

Bolezen se razširjuje naravno navadno s črevesnim blatom, nosnim izcedkom bolnih živali, dalje s krvjo zaklanih bolnikov in telesnih delih (organih) radi te kuge poginole perutnine, mogoče preide strup v telo tudi skozi poškodovano zunanjo kožo.

Znaki bolezni so sledeči:

Tri do pet dni, izjemoma 2 do 7 dni po okužbi postanejo živali manj živahne, slabo jedo in stanje se hitro slabša, bolniki so čisto otopeli in ne prestando dremlejo; nadaljni potek je popolnoma podoben perutninski kolero. Grebeni, bradice se pobarvajo temno-rdeče, končno postanejo črno-rdeči, včasih je proti koncu bolezni kožica na teh delih posuta s sivkastim prahajem. Okolica oči je enako zabarvana, živali miže z očmi, katere so zatekle. — Če pritiskamo kljun, se iz njega izceja sivo ali rdečkasto žlemanje, katerega opazimo lahko tudi v goltu. V nekaterih slučajih nastopijo tudi male krvne pike v sluznici ustne dupline. Posamezni bolniki stresajo z glavo in pri tem izmečejo slino iz nosnic in kljuna. Prav redko krat se opazuje tudi driska (proliv), blato je umazano sivo ali zelenkasto, malokdaj in le izjemoma rdeče (krvave) barve. — Proti koncu bolezni drže živali glavo zabrnjeno na hrbet, silno težko dihalo in kmalu se pojavijo otrpnenja, ki se širijo od nog proti glavi. — Vso bolezen spremlja huda vročica in telesna temperatura doseže lahko celo 44°, ko se približuje smrt, pade pa pod 30°. — Ves potek bolezni traja navadno 2 do

4 dni, hitrejši slučaji so le izjema, isto tako izjemoma traja bolezen 7 do 8 dni. Obolele živali poginejo v pretežni večini, navadno pa vse.

Zdravljenje kokošje kuge do sedaj še ni uspelo; za odvrčanje in zatiranje te kužne bolezni se uporabljajo vsepovsod veterinarsko-policijske odredbe, tako tudi pri nas, kjer predpisuje tozadevni zakon iz l. 1928. v čl. 34. prijavno dolžnost, če se kje prikaže ta nevarna kuga, radi tega jo mora vsakdo poznati po popisu, da se ogne ne samo škodi med domačo perutnino, ampak tudi strogi kazni.

„Za zadovoljno in srečno življenje“

Nikdar ni izhajalo pri nas toliko časopisov in knjig kot dandanes. A vendar, ako hoče dober katoliški oče pustiti svojemu otroku knjigo ali časopis v knjigarni ali si ju izposoditi v knjižnici, dela mu nabava več skrbi, kot v tistih časih, ko je bilo na razpolago še malo časopisov in knjig. Le poglej v neke knjigotržnice in prodajalnice časopisa! Cele skladovnice knjig, a med njimi morda komaj ena dobra katoliška! In na drugi strani: deset in deset časopisov, a med njimi koliko jih je resnično katoliškega duha! Nikdar še ni bilo toliko modernih časopisov, a hkrati tako praznih, površnih, in še tako nenravnih, kot baš danes, v dobi gospodarske krize. Koliko ljudi, zlasti mladih ljudi pa se zanima za resnično poučno knjigo, za dober gospodarski časopis? Ali ne hlasta večina po romanih in po opzlem humorističnem čitivu? Zato pa naj gre po močan glas: Proč s slabimi knjigami in časopisi! V vsako hišo pošteno knjigo in pošten katoliški časopis, da nam bo tako zrastel narod čistih src, veselih misli, zdravega duha, poštenega dela ter zadovoljnega in srečnega življenja.

Kako bi ljudje ljubili eden drugega, ako bi vsak povedal, kaj misli o drugem?

Razno

ga Ženski pokret na Japonskem. Kakor nikjer, kamor ni prodrl krščanski pojem o ženi, se tudi na Japonskem žena ni dvignila do tistega dostojanstva, ki ji po naravnem in božjem pravu pripada. Vendar tam ni bila nikoli taka sužnja, kakor pri mnogih drugih paganskih narodih in pri Turkih. Kot vzornica dobre žene je veljala tista, ki so jo dičile potrpežljivost, ubogljivost, skromnost, združena z ljubeznijo, uljudnostjo in prijaznostjo. Po vplivu zapadne omike, oplojene po krščanstvu, se tudi japonska žena vedno bolj zaveda, da je moževa enakopravna družica, ne privesek. Da bi jih le pretirane težnje in protikrščanski vzori ženstva ne omamile. Zaenkrat se le posamezne ogrevajo za prenapeto oamosvojitev. Večina jo še odlanja. A sužnja moža, in blago, ki bi je stariši poljubno prodajali moškim, noče nobena več biti. Njih probujo pospešuje vedno večja izobrazba. Srednje šole so polne deklet. Na državna vseučilišča jim je pot zaenkrat še zaprta, a jim je ne bodo mogli dolgo zastavljati, ker vedno glasneje zahtevajo vstop.

»Florjan«. V Domoljubu smo te dni čitali, koliko brzoparilnih kotlov se Blejčani kupili. Pri tem mi je prišel na misel brzoparilni kotel, ki ga je iznašel naš rojak Franc Jenko. Iz najdbo je študiral in preizkušal dolga leta. Prednosti tega kotla, za katerega je imenovan, dobil patentno pravico in ga je nazval »Florjan«, so predvsem te-le: Z najmanjšo porabo dry zavre hrana v pol ure in ostane topla 2 dni. Vsaka nevarnost je odstranjena, ker ima kotel varnostni ventil. Zato se pa lahko kuha brez vsakega nadzorstva. Kar pa »Florjana« predvsem odlikuje je — cena, ki je pri »Florjanu« za povprečno polo-

vico nižja od ostalih. Cene Alfa kotlom (glasom »Kmetovalca«) so: za 50 l — 1250 Din, za 80 l — 1625 Din, 120 l — 1850 Din. Cene »Florjanu« pa: za 70 l — samo 700 Din, za 80 l — samo 800 Din, za 120 l — pa že le 1120 Din. Kotel so že v mnogih krajih preizkusili in se izvrstno pohvalijo z njim. Pri nas imajo že vsi le »Florjane« in so nekateri Alfa-kotle še dobre — zavrgli. Kmetovalci, ne moremo Vam dosti priporočiti teh kotlov. Vse informacije dobite pri pos. Franc Jenko in pri Zvenarni in livarni v Št. Vidu nad Ljubljano, ki ima te kotle že na zalogi.

g Krčenje hmeljskih nasadov. V Vojvodini in v Sremu so tudi letos znatno skrčili hmeljske nasade, ki znašajo komaj 1600 oralov. Ta površina je komaj desetina one, iz l. 1926, ko je dosegla višek 16.000 oralov. Hmeljarji po sili so pač uvideli, da ta kultura ne more donášati stalnih dobičkov. Dalje poročajo zagrebški listi, da so nekateri vojvodinski hmeljarji že sedaj v predprodaji prodali okrog 5000 kg novega hmelja, t. j. bodoči pridelek po 20 Din(?) za kg. To bo najbrž zaenkrat le »zaželjena« cena. Bolj verjetna je trditev, da imajo v zalogi še okrog 40.000 stotov starega hmelja, ki pa sploh nima nobene cene. Tudi na Češkem krčijo nasade. Tako je občni zbor nemške sekcije Českoslovaškega hmeljarskega društva v zadnjem tednu soglasno sklenil, da se vsak hmeljar obveže zmanjšati svoje hmeljske nasade za polovico nasproti površini iz l. 1928. — Severofrancoski hmelj se prodaja po 13—14 Din kg, alzaški po 16—20 Din kg. Iz leta 1929 preostali hmelj so prodali po 1—2 Din za kg. — Belgijski hmelj je po 8—10 Din. — Amerika sama proizvaja toliko hmelja, da bi ga rada izvozila k nam. Da bi mi prišli tja z našim hmeljem, je malo verjetno.

Pošljite naročnino!

3. a. n. a. š. e. m. a. l. e.

M. Kunčič:

Pravljica o kraljici Laži in pastirici Resnici

V tistih davnih, davnih časih, ko so
tože prepevale in ptičke cvetele, je
vladala na svetu mogočna kraljica
Laž.

Bila je majhna, debela in škilasta.
Imela je umetne zobe in lase in na
licu tri bradavice. Vendar se je sama
zebi zdela jako lepa. Ves dan je pre-
sedela pred zrcalom in devetindevet-
deset služabnic jo je moralo oblačiti,
devetindevetdeset spletičen česati la-
se in devetindevetdeset pažev čistiti
njene zlate čeveljčke.

S svojimi podložniki, ki jih je bilo
natanko devetstoindevetdeset milijo-
nov, devetindevetdeset tisoč, devetsto-
devetdeseteden — je bila silno
stroga in neusmiljena. Na njen ukaz so
morali spati v hlevu — konji, krave in
prešiči pa v njihovih mehkih posteljah.
Isti so morali iz svisli travo in iz ko-
rit prašičjo krmo. Živali pa so se ma-
stile pri belo pognjenih mizah s pe-
tenko, kračami in sladkimi poticami.
Tudi oblačiti so se morali po njenih
zapovedih. Poleti so morali nositi ko-
tuhne in debele volnene obleke, po-
zim pa samo tanke platnene halje.
Se je kateri uprl tem njenim zapo-
vedim, so ga takoj uklenili kraljičini
krivogledi služabniki in ga vrgli v
grajsko ječo. Tam so planile nanj kra-
jičine bolhe, ki so bile velike in de-
bele kot ovčji psi, in so oglodale nje-
govo ubogo telo do belih kosti. Tako
so kraljičini podaniki raje spali v hle-
vu in jedli iz svisli, kakor pa da bi jih
pojedle požrešne bolhe iz grajskih ječ.

Kraljičini dvorna dama in sveto-
valka je bila grda čarovnica. Kadar je
kraljica sedela na svojem zlatem pre-
stolu in sprejemala podanike, je ona
stala za njo v veliko črno mačko na
rami in ji pošepetavala na uho, kako

naj odgovori na prošnje in zahteve
svojih državljanov.

Nekoč, na kraljičin rojstni dan, ji
je svetovala, naj ukaže, da se morajo
v znak udanosti priti vsi državljani po-
klonit kraljici in občudovat njeno le-
poto.

Nečimerni kraljici je bil njen na-
svet jako všeč. Takoj je razposlala slu-
žabnike na vse strani sveta, da so raz-
trobili in razglasili po vseh deželah,
mestih in vaseh, da mora vsak, bodisi
mlad ali star, zdrav ali bolan, od blizu
ali daleč priti h kraljici, da se ji po-
kloni in občuduje njeno lepoto.

Ko so ljudje slišali kraljičino po-
velje, so moške zaškrivali z zobmi,
ženske pa globoko vzdihnile. Seveda
le po tihem, da jih ne bi slišali kra-
ljičini služabniki in jih vtaknili v stra-
hovite grajske ječe. Potem pa so pu-
stili delo in so se napotili v kraljičino
prestolico.

V gradu je moralo iti vseh devet-
stodevetindevetdeset milijonov, devet-
stoindevetdeset tisoč, devetstodevet-
deset ljudi drug za drugim počasi
mimo kraljičinega prestola, se poklo-
niti pred njo do tal, spoštljivo polju-
biti njen z biseri posuti čeveljček in
bradavico na njeni debeli roki, potem
pa zaklicati z močnim glasom:

»O, mila kraljica naša, lepša si od
solncea in jasnejša od zvezd. V prah
se klanjam pred tvojo mogočno le-
poto.«

Starci in starke, možje in žene, de-
kleta in fantje, deklice in dečki so
morali na njen ukaz, z jezo v srečju in
zatisnjenih očih izgovarjati te besede
in poljubljati njene ostudne bradavi-
časte roke.

Devet tednov in devet dni so ne-
prestano stopali ljudje mimo kraljice
in se ji klanjali. In ko se ji je deveti
dan poklonil zadnji njen podanik, kru-
ljav slepec — se je kraljica obrnila
k čarovnici in jo vprašala:

»Štela sem podanike, pa sem jih

naštela samo devetstodevetidevetdeset milijonov, devetidevetdeset tisoč, devetstodevetdeset. Kdo je tisti, ki ne spoštuje mojih ukazov in ni prišel, povej?!«

Čarovnica je odprla veliko črno knjigo, udarila trikrat s paličico po njej — čira čara — in odgovorila:

»Presvetla, premila kraljica, podanica, ki se ti ni prišla poklonit je mлада pastirica Resnica, ki živi v planinah pri svojih ovčkah.«

Kraljica je vstala, poklicala služabnika in mu ukazala:

»Takoј pojdi v planine k pastirici Resnici in mi jo privedi, da se mi pokloni!«

Služabnik se je molče poklonil in

Devet dni in devet noči je hodil po strmih poteh, plezal preko skal in breidel gorske potoke, dokler ni slednjič zagledal sredi nepristopnih skal zeleno trato, skozi katero je žuborel srebrn studenček. Mala koča je stala na trati, okoli pa so se pasle bele ovčke. Pred kočo je sedela zlatolasa deklica v beli, kratkorokavi srajčici, žametnem modrčku in rožastem krilcu. V naročju je držala jagnje z rdečim trakom okoli vratu in lepo prepevala.

Kraljičin služabnik se ji je približal, poklonil in rekel:

»Naša presvetla kraljica je ukazala, da moraš ti, pastirica Resnica, priti k njej, da se ji pokloniš in občuduješ njeno lepoto.« (Dalje.)

„Tinče pride z šole“

(Igra v enem dejanju.)

Osebe: Tinček in mati.

Tinček: »Mati, učitelj mi je pred vsemi učenci rekel, da sem tepec.«

Mati: »Rada verjamem, gotovo si se pa prav neumno vedel.«

Tinček: »Čisto pametno sem odgovarjal na vprašanja.«

Mati: »No, kaj pa si odgovarjal, govori.«

Tinček: »Najpreje me je učitelj vprašal, koliko je 4 + 4. Najpreje nisem nič rekel. Potem je dejal, če imam štiri jabolka, on pa mi da še

štiri, koliko imam nato. »Potem jih imam zadosti,« sem odgovoril. Vsi so se smejali ko sem to rekel, a ne vem čemu?«

Mati: »Jaz pa vem zakaj. Ali si bil še kaj vprašan?«

Tinček: »Še več reči me je vprašal, a vsakokrat so se drugi učenci smejali. Vprašal je tudi, koliko časa se morata kuhati dve jajci, ako se eno kuha pet minut. »Deset minut,« sem dejal, a spet so se mi smejali.«

Mati: »Tepec. Dobro da nisi dekle, sicer bi še druge kuhati učil.«

Tinček: »Med računanjem je prišel nadzornik. Tudi ta je po vrsti spraševal in meni rekel, naj mu povem dvojno število. Rekel sem 24, a na tablo je zapisal 42. Potem je dejal naj mu povem še eno, odgovoril sem 67, zapisal je 76. Nato se je obrnil k meni, se mi smejal ter dejal: »Zdaj pa še eno tako število, če znaš.« 44, je bil moj odgovor, ampak ne samo to, dejal sem še: »Zdaj pa še te narobe postavi, če jih znaš.« Učitelj je stopil k meni in mi dejal, da sem nesramen, a nevem zakaj.«

Mati: »Res si nesramen in nobenih manir ne poznaš. Danes ste imeli tudi naravoslovje, pokaži kaj si se učil.«

Tinček: »Gos smo obdelavali.«

Mati: »Ali si bil tudi ti vprašan?«

Tinček: »Seveda. Povedati sem moral kakšne koristi je za nas gos. Vstal sem ter dejal: »Od gosi imamo meso, gosjo mast, gosja jetra.« »Kaj še?« je vprašal učitelj. »Ne vem,« sem odvrnil, učitelj pa je vprašal, kaj imamo doma v postelji in glasno sem povedal: »bolhe«. Učitelj me je grdo pogledal in dejal: »Sedi. Gos nam daje tudi perje.« Vsi so se zopet smejali in kihali.«

Mati: »Saj bi se jaz tudi, če bi slišala tako neumen odgovor. Vprašam te, kaj pa prav za prav delaš v šoli?«

Tinček: »Nič. Čakam, kdaj bo ven.«

Mati: »Zdaj se pa nič ne čudim, zakaj nosiš domov same 1 in 2.«

(Zastor.)